

Eesti Kultuurkapital
kulka@kulka.ee

10.05.2024 nr 1-12/603-1

Eesti Rahvusringhäälingu uue telemaja rajamise toetamise ettepaneku esitamine

Eesti Kultuurkapitali seaduse (*edaspidi* KultKS) § 11 lg 2² alusel võib Kultuurkapitali nõukogu kultuuriministri ettepanekul piisavate rahaliste vahendite olemasolu korral otsustada ühe riiklikult tähtsa kultuuriehitise rahastamise, kui see ei mõjuta Riigikogu otsusega kinnitatud riiklikult tähtsate kultuuriehitiste valmimist. Sama paragrahvi lõike 2⁴ alusel peab kultuuriminister saama ettepanekule enne selle esitamist Kultuurkapitali nõukogule Riigikogu kultuurikomisjoni heakskiidu.

Käesolevaga esitab kultuuriminister eespool nimetatud ettepaneku Eesti Rahvusringhäälingu uue telemaja ehituse rahastamise toetamise kohta riiklikult tähtsa kultuuriehitisena.

Järgnevalt on esitatud KultKS-s sätestatud vajalikud andmed KultKS § 11 lg 2² sätestatud kultuuriehitise kohta:

- 1) KultKS § 11 lg 2³ alusel peab ehitis olema kultuurivaldkonna strateegilisi eesmärgi täitev riiklikult tähtis objekt.

Vabariigi Valitsuse 18.11.2021. a kinnitatud „Kultuuri arengukava 2021-2030“ peab oluliseks Eesti meediamaastru arendamist. Arengukavas on toodud välja, et Eesti meediasüsteem peab olema mitmekesine, koosnedes elujõulistest üleriiklikest ja kohalikest meediainstitutsioonidest, nii erameediast kui ka avalikku teenust pakkuvatest väljaannetest, kanalitest ja platvormidest, nii mitmekesisest erialameediast kui ka laiemale publikule suunatud üldhuvimeediast, nii suurtest levikanalitest kui ka sõltumatutest sisutootjatest. Meediapoliitika eesmärk on erinevate institutsioonide täiendavus ning vastastikku kasulik koostöö.

Eesti Rahvusringhääling (*edaspidi* ERR) on loodud seadusega avalikes huvides avalik-õigusliku meediaorganisatsioonina, mis tagab tema sõltumatuse. Eesti Rahvusringhäälingu seaduse § 4 ja 5 määratlevad ERR-i eesmärgid ja ülesanded, mis kogumis on suunatud Eesti kultuuri ja ajaloo audiovisuaalsele jäädvustamisele, selle vahendamisele üldsusele ja säilitamisele. ERR-is toodetud ja edastatud saadete näol on tegemist audiovisuaalkultuuriga, olgu tegemist kontsertide või etenduste salvestistega, dokumentaal- ja mängufilmidega või päevakajaliste ja uudistesaadetega. Need audiovisuaalkultuuri parimad saavutused säilivad ERR-i arhiivis Eesti kultuuri ajaloona. Selleks, et täita seadusandja püstitatud eesmärgi ja ülesandeid ning teha seda kvaliteetselt, kaasaegseid tehnilisi lahendusi kasutades ja tarbijaharjumusi arvestades, on vaja kaasaegsetele

nõuetele vastavaid tingimusi. Kvaliteetset programmi toota, seda vahendada Eesti üldsusele kõigil kaasaegsetel platvormidel ja tehnilisi viise kasutades, loodud kultuuriväärtusega teoseid arhiveerida ja säilitada on võimalik, kui sisu loomist ei takista seaduse nõuetele vastavate ohutute tingimuste puudumine ja ressursi jaotamine võttekohtade hankimiseks.

Kvaliteetselt toodetud tele- ja raadioprogrammide tootmine ja edastamine on kogu Eesti avalikkuse huvides. Sõnavabadust ja arvamuste paljusust on võimalik saavutada ainult vaba ja mitmekesise ajakirjandusliku sisu, sh teleajakirjanduse tootmisega. Selleks, et kultuur oleks ühiskonda ühendav, on vaja seda igapäevaselt ka audiovisuaalkujul luua ja edastada. Selleks vajaliku ökosüsteemi toimimine ei ole võimalik ilma kvaliteetsete ja tänapäeva nõuetele vastavate tingimusteta. Kaasaegsed stuudiokompleksid annavad võimaluse ka ERR-i poolt avalikkusele suunatud suurprojektide korraldamiseks (nt Eesti Laul vmt) mitte vaid salvestatava ja edastatava saadena, vaid avalikkusele suunatud kontserdina. Suurenevad koostöövõimalused etendusasutustega (nii kontsertide vm teoste esituste salvestamine nii fondisalvestiste eesmärgil kui ka kultuurisaadete tootmiseks ja edastamiseks) ja teiste kultuuriasutustega (nt laulupeo ettevalmistuses klippide tootmine jmt).

Eeltoodust lähtuvalt on ERRi uus telemaja ehitis, mis on kultuurivaldkonna strateegilisi eesmärke täitev riiklikult tähtis objekt.

- 2) KultKS 11 lg 2⁵ alusel tuleb ettepanekus esitada võimalikult täpne ülevaade planeeritud ehitisest, selle funktsioonidest, kultuuripoliitilisest olulisusest, kavandatud tegevustest, kooskõlast muude õigusaktidega ja ehitamise ajagraafikust.

Uue telemaja rajamine

2003. aastal koostas KPMG Estonia „Ühtse rahvusringhäälinguorganisatsiooni moodustamise otstarbekuse uuringu“, mis oli aluseks ERR-i tekkimisele Eesti Raadio ja Eesti Televisiooni liitmise teel. KPMG uuringu lõppjäreldus: „Rahvusringhäälingu edasise arengu alternatiivide analüüsi järeldusena tuvastasime, et tasakaalustades majandusliku aspekti väärtusaspektiga, on tegutsemine ühtse organisatsioonina parim organisatsiooniline lahendus pikemas perspektiivis. Ühendamise tingimusteks on uue ringhäälinguhoone ehitamine ning selle varustamine kaasaegse tehnoloogiaga.“

ERR-le kuuluv olemasolev telemaja võeti kasutusele aastal 1965, hoone brutopind on ca 25 000 m², hoone on tänaseks täielikult amortiseerinud. Aastatel 2012-2014 rekonstrueeriti raadiomaja. Hoones asuvad tänaseks kõik ERR-i raadiojaamad koos vajaliku tehniliste ruumide ja stuudiotelega ning suur osa arhiivist. Aastatel 2014-2017 rekonstrueeriti vana raadiomaja, tänane uudistemaja. Hoones asub tänaseks ühendatud uudistetoimetuse, suured helisalvestusstuudiod, administratsioon.

2014.a. valmis RKAS-i analüüs, mille kohaselt on uue telekompleksi rajamine võrrelduna olemasoleva rekonstrueerimisega arvutatuna 30 aastale ligi poole odavam. Viidatud RKAS-i analüüsi aluseks võttes, otsustas 16.12.2014 ERR-i nõukogu: „Tellida linnaehituslik analüüs selgitamiseks välja, kas soovitava ruumiprogrammiga telekompleksi rajamine on vana ja uue raadiomaja vahelisele alale teostatav“. 2015.a. koostati põhjalik uue telekompleksi ruumiprogramm, mis sai aluseks edasisele planeerimisele ja projekteerimisele. Ruumiprogrammi valmides telliti selle põhjal linnaehitusliku mahu lahendus ning alustati Tallinna Linnaplaneerimise Ametiga läbirääkimisi võimaliku ehitismahu üle. Läbirääkimised lõppesid

positiivselt 2016. aasta veebruaris, kui vastavalt linna peaarhitekti büroo poolt koostatud linnaehituslikule ja arhitektuursele analüüsile esitas Linnaruumi OÜ lahenduse kohta maketi, mille planeeringute läbivaatamise eelkomisjon heaks kiitis.

Võttes aluseks Tallinna Linnaplaneerimise Ameti otsuse ning ERR-i mahueskiisi, valmisid 2016. aasta sügiseks OÜ Arhitektuuriväljad (koostaja Leele Välja) poolt muinsuskaitse eritingimused, mis andsid kindluse, et ERR-i poolt planeeritud ruumiprogramm on realiseeritav. Muinsuskaitse eritingimused võeti aluseks arhitektuurivõistluse läbiviimisel.

ERR koostöös RKAS-ga kuulutas 18.12.2018 välja avatud ideekonkurssi „Eesti Rahvusringhäälingu uue telemaja arhitektuurivõistlus“. Arhitektuurivõistluse eesmärgiks oli valida sobivaim arhitektuurne lahendus ERR-i uue telemaja rajamiseks, arvestades selle kasutusfunktsiooni ja asukohta Tallinna kesklinnas ning olemasoleva hoonete kompleksi keskel. Konkursi tingimuste kohaselt pidi uus telemaja olema arhitektuurselt kõrgetasemeline ja sobima linnaehituslikult antud asukohta. Eesmärgi täitmiseks pidi lahendus olema realistlik ning optimaalsete kuludega rajatav, arvestama muinsuskaitse eritingimustega, mugav ja funktsionaalne lõppkasutajale, energiasäästlik ning madalate ekspluatatsioonikuludega. Uue telemaja rajamisega koondab ERR kogu ringhäälingutegevuse ühte kohta, moodustades olemasolevate raadio- ja uudistemajaga ühtse terviku. 16.04.2019 kuulutati uue telemaja ideekonkursi võitjaks kõigile nõutud tingimustele vastav kavand nimega „Roheline lina“, mille autor on Kadarik Tüür Arhitektid.

Uue telemaja projekteeritud arhitektuurne lahendus

ERR uus telemaja on kavandatud kinnistule, mis on juba hoonestatud Rahvusringhäälingu teiste majadega. F.R.Kreutzwaldi tänava ääres paikneb 5-korruseline ERR Uudistemaja, mis on ehitatud 1949.a. raadiomajaks ja rekonstrueeritud uudistemajaks 2017.a. Gonsiori tänava ääres asub 10-korruseline ERR raadiomaja, mis on ehitatud 1972.a. Uus hoone asetub olemasolevate hoonete vahele ja tema kaudu seondub organisatsiooni majastik ühtseks kompleksiks. Teenindav transport pääseb hoonele ligi Gonsiori tänavalt ja F.R.Kreutzwaldi tänavalt. Hoone teeninduspääsud on pööratud Gonsiori tn poole. Pääs parkimistasandile hoone keldris avaneb Gonsiori tn. poole. Bussidele ja taksodele on kavandatud kaks ajutise seismise kohta F.R.Kreutzwaldi tänava ääres. Hoone peasissepääs on pööratud Kreutzwaldi tänava äärde rajatavale platsile. Hoone ette on kavandatud väike sissepääsuväljak, mis seob raadiomaja valge saali aluse kaudu ka raadiomaja olemasoleva sissepääsu. Üle Gonsiori tänava seondub rajatav plats ka Politseipargiga.

Hoone on liigendatud mahtudeks, mis on samas suurskategorias ümbritsevate hoonetega. Hoone peasissepääs ja väljak moodustavad koos fuajee ühe seotud ruumilise kooste. Fuajee ulatub läbi 3 korruse. Maja ülesehitus lähtub stuudiote logistilisest skeemist etteantud ümbrikus. Piiravatest raamidest ja keerukast programmist kasvab välja ülejäänud hoone struktuur. Hoone mahtu on katsutud lihtsustada ja üldistada. Mahuliselt koosneb hoone Kreutzwaldi tänavaga risti paigutatud plokkidest, mis on teineteisega ligistikku. Mahud sekundeerivad olemasoleva raadiomaja geomeetrilistele vormidele. Samas toimub uue telemaja kaudu linnaehituslik üleminek Gonsiori tänava äärse raadiomaja vabamahu ja F.R.Kreutzwaldi tänava perimetraalse hoonestuse printsiipide vahel. Samas on naaberhoonete isolatsiooninõuete tagamiseks olnud tarvis hoone mahtu lõikuda nii Raua Põigu kui F.R.Kreutzwaldi tänava poolt. Soov säilitada hoone funktsionaalsus on sundinud täitma praktiliselt kogu lubatud ehitusõiguse ning see väljendub

rahutus vormikäsitles nois osutatud paigus. Ülemiste kontoritasandite vahele tekitab multifunktsionaalne sisehoov, mida saab tarvidusel kasutada ka saadete tegemisel.

Maa-aluses -1. korrusel paiknevad parkimine, tehnilised ruumid ning laopinnad. Samuti trepikojad ning liftišahtid pääsemaks ülemistele korrustele. Esimesele ehk tänavatasapinna korrusele on ettenähtud hoone esinduslik fuajee koos ootealaga, mis on ligipääsetav F.R.Kreutzwaldi tn poolt. Fuajee on seotud Kreutzwaldi tänavafassaadi avanev kohvik, millel on ühtlasi oma sissepääs. Lisaks paiknevad esimesel korrusel telestuudiod ning stuudioid teenindavad ruumid. Esimese korruse kaudu on ühendatud ERR raadiomaja fuajee ja rajatava telemaja fuajee. Hoone edelanurgast algab allasõidu-pandus, mis viib autod keldritasandi parklasse. Edelanurgast toimub ka hoone varustamine suuremõõtmeliste esemete – dekoratsioonide, tehnika ja mööbli jaoks.

Teisel korrusel paiknevad stuudiote tööd toetavad teletehnilised ruumid – režii ruumid, inseneriruumid, aparaadiruumid ning stuudiote personali tööruumid. Samuti jätkub teisel tasandil hoone fuajee. Teise korruse tasandil ühendub hoone Uudistemajaga ja ka raadiomajaga. Olemasolev ühendusgalerii rekonstrueeritakse 29 meetri ulatuses raadiomaja poolt vaadates ning Uudistemaja pool rajatakse uus galerii olemasolevast lääne poole.

Kolmandal korrusel paiknevad hoone ventilatsioonikambrid, serveriruum ja hulk tööruume – IT-osakond, väljastusala ja pooled montaažiruumid.

Neljandast kuuenda korruseni asuvad toimetuste tööruumid. Neljandal korrusel on ka teine pool montaažiruumid.

Projekteeritud uue telemaja tehnilised andmed:

Ehitusalune pind 4961m²

Korruselisus 6/-1

Hoone suletud netopind: Maapealne 12469m², maa-alune 4546m²

Hoone suletud brutopind: Maapealne 14455m², maa-alune 4879m²

03.12.2019 sõlmis ERR projekteerimistööde lepingu Kadarik ja Tüür arhitektuurbürooga.

13.01.2020 taotles ERR projekteerimistingimusi Tallinna Linnaplaneerimise Ametilt, vastavalt eelnevalt koostöös valitud protsessimudelile. 12.02.2020 tegi Tallinna Linnaplaneerimise Amet ettepaneku jätkata protsessi detailplaneeringuga. 09.04.2020 esitas ERR detailplaneerimise algatamise taotluse linnavalitsusele.

10.05.2023 kehtestas linnavalitsus ERR-i uue telemaja detailplaneeringu.

Paralleelselt detailplaneeringu koostamisega valmis ka hoone ehitusprojekt. 26.02.2024 väljastas Tallinna Linnaplaneerimise Amet ehitusloa uue telemaja ehitamiseks.

Uue telemaja ehituse maksumus

08.03.2023 sõlmis ERR käsunduslepingu RKAS-iga uue telemaja ehituse ja omanikujärelevalve riigihangete ettevalmistamiseks ja läbiviimiseks. Rahvusvahelise riigihanke dokumendid on valmis ning hange ootab väljakuulutamise eelduseks olevat rahastusotsust.

Telemaja ehitusmaksumuseks on kalkuleeritud koos käibemaksuga (22%) 77 062 000 eurot. Kalkulatsiooni on üle vaadanud ja kinnitanud ka RKAS.

Kultuurkapitalilt taotletakse ehitusmaksumuse katteks kuni 62 miljonit eurot.

Ülejäänud osa ehitusmaksumusest kaetakse omafinantseeringuga. Selleks kasutatakse vahendeid, mis saadakse olemasoleva telemaja müügist ning ERR-ile kuulunud ja võõrandatud Tuisu tänaval asunud kinnistute müügist saadud vahendite jääki.

Vajadus Kultuurkapitali vahenditest jaotub aastate vahel:

2025 – 2027 a' 8 mln eurot aastas;

2028 – 2030 a' 9 mln eurot aastas;

2031 11 miljonit eurot aastas;

Kokku 62 mln eurot.

Ehitusmaksumuses sisaldub osaliselt kohtkindel tehnika maksumusega kuni 16 000 000 eurot. Ehitusmaksumust ületava kohtkindla tehnika soetusmaksumuse katab ERR varasematel perioodidel kogunenud tulemi arvelt.

Mööbel ja muu sisseseade, sh teletööks vajalikud liigutatavad seadmed, kogumaksumusega kuni 12 600 000 eurot osaliselt liisitakse, osaliselt kasutatakse juba varem hangitud seadmeid või soetatakse eelarvest ERR-ile iga-aastaselt eraldatava investeringutoetuse sihteraldise arvelt.

KultKS § 11 lg 2⁴ alusel esitas kultuuriminister ettepanku Eesti Rahvusringhäälingu uue telemaja rajamise rahastamise heakskiitmiseks Riigikogu kultuurikomisjonile. Kultuurikomisjon kiitis 29.04.2024 toimunud istungil ministri ettepaneku heaks.

Eeltoodule tuginedes teeb kultuuriminister Eesti Kultuurkapitali nõukogule ettepaneku otsustada Eesti Rahvusringhäälingu uue telemaja kui riiklikult tähtsa kultuuriehitise rajamise rahastamine summas kuni 62 miljonit eurot.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heidy Purga
kultuuriminister

Teadmiseks/sama:
Riigikogu kultuurikomisjon

Karoliina Lorenz 59092864
Karoliina.Lorenz@kul.ee